

Handläggare
Thomas Sjöström
08-508 261 01

Till
Trafiknämnden
2019-04-25

Knowledge Innovation Community inom urban mobilitet. Beslut om deltagande i EIT-projekt

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden ger kontoret i uppdrag att delta i EIT-projekt som gynnar rörligheten i Stockholms stad avseende smarta, gröna och integrerade transporter.
2. Trafiknämnden ger förvaltningschefen delegation att teckna avtal med EIT samt konsortieavtal.
3. Trafiknämnden hemställer till kommunfullmäktige att besluta om deltagande i den legala entiteten KIC.

Fredrik Alfredsson
Tf. Förvaltningschef

Ulrika Falk
Tf. Avdelningschef

Sammanfattning

Trafikkontoret blev 2017 medlem i ett konsortium, Mobilus, som levererade en EU-ansökan juli 2018. Konsortiet profil var ”Livable Urban Spaces” med syftet att knyta ihop fordons- och trafikfrågor med stadsutveckling.

I december 2018 nominerades Mobilus till det vinnande konsortiet och att bli European Innovation and Technology in Urban Mobility. Konsortiet får nu resurser och mandatet att stärka Europas innovationskraft och konkurrens mot andra länder inom den specifika samhällsutmaningen urban mobilitet.

Den totala projektbudgeten uppgår till 1,6 miljarder € med möjlighet till EU-bidrag på 400 miljoner € under en 7-års period med 48 partners i Europa.

Trafikkontoret får nu möjlighet att genomföra innovationsprojekt med väsentliga bidrag från EU. Innovationsprojekten ska bygga vidare på befintlig verksamhet som främst skapar mervärde för Stockholms stad men även andra europeiska städer, företag och universitet.

Som fullvärdig medlem i konsortiet kan nu trafikkontoret bredda sin verksamhet och kunskapsuppbyggnad inom trafik- och transportområdet och stärka det internationella samarbetet. Trafikkontorets medverkan stödjer även andra svenska partners och bidrar till ett Stockholm som sätter miljö, människa och entreprenörskap i centrum för utvecklingen – ett möjligheternas Stockholm!

Bakgrund

EU driver via European Institute of Innovation & Technology (EIT) ett antal stora program kallade "Knowledge and Innovation Communities" (KIC) inriktade mot innovation och entreprenörskap inom olika samhällssegment. Programmen knyter ihop olika aktörer inom akademien, forskning och näringsliv med samhällsnytta. I januari 2018 publicerades en ny utlysning riktad mot Urban Mobility, dvs rörlighet i städer som stängde 12 juli 2018.

Vid tidpunkten för leverans av EIT-ansökan bestod konsortiet av 48 medlemmar i Europa (varav 13 huvudstäder, 18 universitet samt 17 industripartners) samt 33 anslutna partners från sammanlagt 15 länder. Trafikkontoret ingick i det konsortium, s.k. Mobilus, som i december 2018 nominerades till det vinnande konsortiet och att bli European Innovation and Technology in Urban Mobility. Enligt utlåtande från stadens jurister ryms deltagande i den legala entiteten, s.k. KIC Legal Entity, inom den kommunala kompetensen. Det krävs dock ett beslut av kommunfullmäktige.

Den tematiska inriktningen för konsortiet är "personer och gods inklusive avfall" med följande strategiska mål under 2019-2026:

- Skapa kunskap och innovation
- Utbilda nästa generation användare av transportsystemet
- Förbättra idéer och koncept för storskaligt införande
- Accelerera och replikera nya mobilitetslösningar i och utanför Europa

Städers roll var, för första gången inom en KIC, central i projektansökan och städers utmaningar utgör utgångspunkten för framtida innovationsprojekt.

Stockholms stad som medlem i EIT Urban Mobility

Nu startar arbetet inom konsortiet med att bygga upp en projektorganisation som ska driva och leda verksamheten under minst 7 år. Det etableras ett huvudkontor i Barcelona samt 5 regionala innovationshubbar i olika europeiska städer. Trafikkontoret hör till den regionala innovationshubben i Köpenhamn.

Huvudkontoret, sk. KIC Legal Entity, etableras som en association enligt spansk lag som trafikkontoret blir medlem i. Association är en icke vinstdrivande organisation som ansvarar för kontraktrelationen med EIT i ett s.k. Framework Partnership Agreement. Kontraktrelationen mellan association och dess medlemmar, tex trafikkontoret, hanteras inom konsortiet i interna kontrakt. Dessa kontrakt definerar medlemmars ansvar och åtaganden mot associationen.

Som medlem i associationen finns olika val:

1. Medlem i kategori 1 betalar en årlig medlemsavgift om 50 000 €, har 10 rösträttigheter samt obegränsat tak för EIT-bidrag.
2. Medlem i kategori 2 betalar en årlig medlemsavgift om 30 000 €, har 3 rösträttigheter samt EIT-bidraget är begränsat till 300 000 € per år.

Trafikkontoret har valt kategori 2 för år 2019. Varje medlem kan ändra sin medlemskategori. Om medlemsavgiften höjs finns möjlighet att avsluta medlemskapet, i normalfallet 1 års uppsägningstid och medlemskapet upphör vid utgången av därefter följande verksamhetsår.

Förslag är dock att trafikkontoret blir medlem enligt kategori 1 när så är ekonomiskt fördelaktigt. Det sker sannolikt från år 2021 då EIT-bidraget förväntas öka väsentligt, från 4 miljoner € till förväntat 40 miljoner €.

Då kan även fler av stadens förvaltningar och bolag involveras, som exempelvis miljöförvaltningen. Dessa förvaltningar kan då gemensamt finansiera en något högre medlemsavgift (+20 000 €/år) men taket för maximalt EIT-bidrag per år försvinner. I EIT-ansökan har trafikkontoret signerat en avsiktsförklaring att:

- Betala en medlemsavgift om 30 000 €/år för perioden 2019-2021, med ambitionen till år 2026.
- Bedriva innovationsprojekt som basfinansiering till ett värde av 1 miljon €/år för perioden 2019-2021, med ambitionen till år 2026.

Kravet om basfinansiering är i praktiken mycket hanterbar då stora delar av trafikkontorets pågående verksamhet kan räknas som basfinansiering. Det krävs dock en tydlig koppling mellan basfinansiering och de projekt som bedrivs med EIT-bidrag.

Finansiering till projekt söks i konkurrens med medlemmar anslutna till konsortiet och sammanställs i en affärsplan som beskriver vad konsortiet avser att utföra följande år. Affärsplanen beslutas slutligen av EIT som då accepterar att ge bidrag till beskrivna aktiviteter. Denna projektansökningsprocess upprepas årligen. Den första utlysningen publiceras i mars 2019.

I dagsläget är det inte klart vilka projekt som startas inom EIT UM, men trafikkontoret bör fortsätta att föreslå projekt enligt stadens prioriteringar. En förutsättning är att nya projekt ska bygga på befintliga innovationsprojekt, till exempel de innovationsprojekt som pågår inom EU-projektet Eccentric, som beskrivs närmare nedan.

EU-projekt Eccentric

Stockholms stad tillsammans med 4 andra europeiska städer deltar i EU-projektet CIVTAS Eccentric som pågår mellan år 2016-2020 och finansieras av H2020 programmet. Syftet med Eccentric är att minska bilanvändning och stödja övergång till andra transportslag för att öka framkomlighet, rörlighet och minska klimatpåverkan av transporter i en ytterstadsmiljö.

Totalt genomförs 50 projekt varav 12 genomförs i Stockholm. Projektet koordineras av Madrid, som tillsammans med München, Åbo samt Ruse i Bulgarien genomför liknande åtgärder i sina respektive städer. Städerna delar med sig av sina erfarenheter och jämför framgångar och motgångar för att utröna framgångsfaktorer och ge rekommendationer för de olika åtgärderna.

I Stockholm deltar sju parter: staden genom miljöförvaltningen (koordinator för Stockholm) och trafikkontoret, KTH samt företagen Cykelkonsulterna, Ubigo, SnappCar, GoMore, och Mobility Motors.

För staden innebär det att ett antal demonstrationer ska genomföras i verklig miljö. Trafikkontoret ansvarar för 6 projekt inom logistik, innovation för gatuparkering, framkomlighet i kollektivtrafik, samt cykelvägar som genomförs med EU-bidrag på 1 534 000 € som i princip täcker alla kostnader.

- **Logistik**

Två delprojekt pågår. I ett delprojekt testas nattleveranser till 6 McDonalds restauranger med tyst elhybridlastbil som laddar vid lossning. I det andra projektet undersöks hur framtida pråmtrafik och samlastning av bergmassor från byggarbetsplatser kan avlasta vägarna från tung trafik. Dessutom deltog projektet i en undersökning av möjligheter till samlastning av varor till kommunala verksamheter.

- **Ny teknisk lösning för parkeringsövervakning samt mobilitetstjänst som kan minska parkeringstalen.**

Två delprojekt pågår. I det första delprojektet provas och utvärderas två nya parkeringsövervakningssystem med Scan Cars, som upphandlats genom en innovationstävling. I det andra delprojektet provas och utvärderas en mobilitetstjänst för att hjälpa medborgare att frakta saker till ett mobilt PopUp återbruk som ställs upp på olika platser i Stockholm.

- **Framkomlighet i busstrafiken**

Eccentric medfinansierar det snart avslutade arbetet för att förbättra framkomligheten för stombussar på linjerna 178 och 179 som trafikerar stråken Mörby - Jakobsberg och Vällingby - Sollentuna.

- **Cykelvägar**

Trafikkontoret ansvarar för ett delprojekt som handlar om säkra cykelvägar genom bättre anpassad omledning av oskyddade trafikanter kring byggarbetsplatser. Ett antal nya lösningar har redan provats och utvärderats såsom skyddsnät och vikbara stolpar av mjuka material. Arbeta med att påverka standard och regler för utformning av säkrare omledning pågår.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret, i samråd med jurister på stadsledningskontoret.

Analys och konsekvenser

Trafikkontoret bör vara aktiv i att föreslå innovationsprojekt och säkerställa resurser för att sen driva dessa projekt inom konsortiet

och då få tillbaka projektmedel i rimlig proportion till medlemsavgiften.

Den tematiska inriktning är helt i linje med trafikkontorets framkomlighetsstrategi och strategin om Stockholm som smart och uppkopplad stad avseende mobilitet. Strategin nämner specifikt att i samarbete med startupföretag och etablerade globala bolag delta i utveckling inom digitalisering och ny teknik vilket är identisk med målbilden för konsortiet.

Det finns även kopplingar till pågående verksamhet som Digital Demo Stockholm samt EU-projekten Eccentric och GrowSmarter. Nya innovationsprojekt bör ingå i trafikkontoret verksamhetsbudget för att säkerställa resurser.

Ekonomi

Varje år fördelas EIT-bidragen enligt en internt överenskommen plan inom konsortiet, oftast baserad på interna ansökningar. Finansieringsmodellen för projekt innebär att medlemmar bidrar med en basfinansiering på 75% som ger 25% i EIT-bidrag. För att bevaka trafikkontorets intressen inom konsortiet och aktivt förslå nya innovationsprojekt uppskattas arbetsinsatsen per år:

- Erlägga medlemsavgift om 30 000 €
- Delta på ca 2 General Assembly/år i Barcelona
- Delta på ca 3 möten/år inom regionala innovationshubben
- Träffa potentiella medlemmar för innovationsprojekt

Det innebär att total kostnad på ca 350 000 SEK/år exklusive intern personaltid för år 2019 och år 2020. Kostnaden ställs i relation till möjligheten att få EIT bidrag om 3 000 000 SEK/år.

Trafikkontorets förslag

Trafiknämnden ger kontoret i uppdrag att delta i Knowledge Innovation Community inom urban mobilitet

Trafiknämnden ger förvaltningschefen delegation om att teckna avtal med EIT samt konsortialavtal med EIT Urban Mobility.

Trafiknämnden hemställer till kommunfullmäktige att besluta om deltagande i den legala entiteten KIC.

Slut

Bilagor
Bilaga 1: Pressrelease